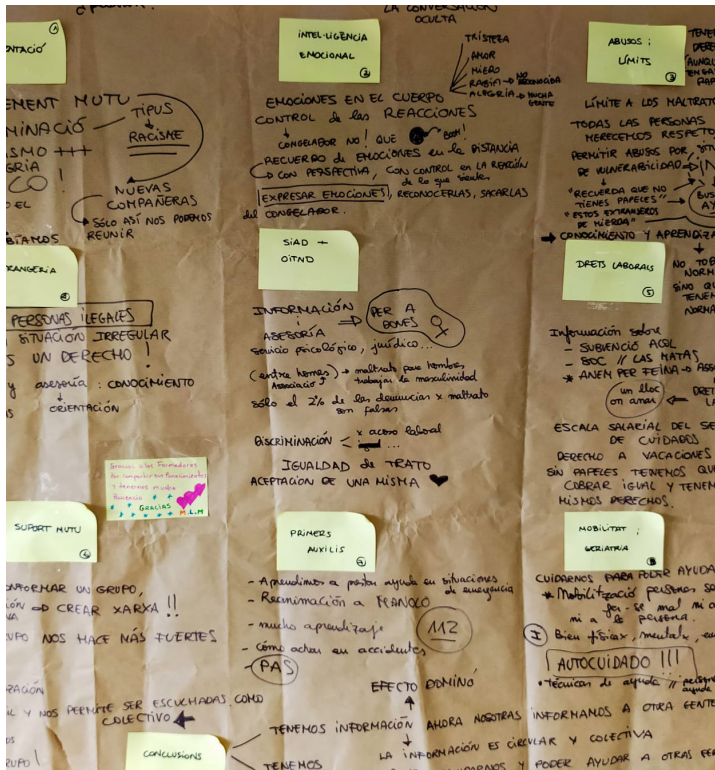

FUNDACIÓ SERVEI GIRONÍ DE PEDAGOGIA SOCIAL (FUNDACIÓ SERGI)

Seu social: Girona

Àmbit geogràfic: autonòmic

Forma jurídica: fundació

- 58 persones treballadores
- 16 persones treballadores pertanyents a col·lectius en risc d'exclusió social
- 21 persones voluntàries
- 91 persones sòcies
- 1.538 persones ateses en serveis d'infància i joventut
- 4.575 persones ateses a altres col·lectius (habitatge social)

www.fundaciosergi.org

Breu història de l'organització

El 1979 es crea l'Associació Servei Gironí de Pedagogia Social oferint atenció a nois i noies orfes en un pis d'acollida que substituïa els hospicis tradicionals. A començaments dels anys vuitanta, davant el problema social de l'augment de l'addicció a l'heroïna, s'hi dona resposta.

El 1984 s'engega un programa de formació adreçat a educadors, fet que porta a la creació de l'Escola d'Educadors Especialitzats. A finals dels vuitanta fa els primers passos cap a la Interculturalitat amb la creació de l'Escola Samba Kubally el 1988. I el 1989 s'inicia l'Escola d'Estiu sobre Immigració i Interculturalitat. Als anys noranta es dedica a tres programes: Escola d'Estiu sobre Interculturalitat, Dinamització Comunitària Intercultural i Intercanvi d'Experiències.

Entre 2001-05 es porta a terme la Gestió del Pla Comarcal d'Integració dels Immigrants a la Selva. S'engega l'Àrea de suport i assessorament a la gestió municipal de la diversitat i la immigració, actual Àrea de Ciutadania i Participació. Es posa en marxa el 2002 la nova Àrea d'Habitatge, amb l'objectiu de facilitar l'accés i el manteniment de l'habitatge als col·lectius amb risc d'exclusió. I és durant aquesta dècada que es comença a desenvolupar diversos projectes en l'àmbit de l'educació, tant en relació amb el sistema educatiu formal com en altres camps socioeducatius creat l'Àrea d'Educació.

Missió

Promoure una millor qualitat de vida dels grups o minories en situació de vulnerabilitat per al seu desenvolupament personal, familiar o social. Amb les nostres actuacions, promovem l'autonomia de les persones i millorem les seves competències i habilitats socials, especialment d'aquelles persones que estan en una situació de vulnerabilitat per raons econòmiques, de discriminació per raó del seu origen social o cultural o de confusió per tenir un coneixement baix del context social on viuen. Així mateix, treballem per reduir les discriminacions i les desigualtats socials i educatives que pateixen els col·lectius en dificultats. També es prioritzen els àmbits de l'acció socioeducativa, la participació social i la creació d'entitats i associacions estimulants la col·laboració amb les ja existents. Una altra línia d'acció és la sensibilització de l'opinió pública i la formació contínua dels professionals de l'acció social.

Descripció de l'activitat

En coherència amb els principis fundacionals, la capacitat de generar efecte multiplicador i la viabilitat econòmica, les actuals àrees són:

Àrea de ciutadania i participació:

Estem davant una ciutadania formada per persones de diferents orígens, valors i maneres de concebre el món que canvia la feso-mia i la composició demogràfica i social dels nostres municipis i barris. Per a l'abordatge de l'actual realitat diversa, de canvis i de necessitats emergents de cada territori, es participa en les polítiques d'acollida, d'inclusió i d'igualtat d'oportunitats per a tota la ciutadania.

Àrea d'educació:

Entenem que l'educació és un eix clau en la millora dels itineraris vitals de les persones, les famílies i les comunitats. S'incideix en els processos de reflexió i intervenció socioeducativa de les comunitats educatives per afavorir l'èxit educatiu i els seus efectes, sobretot amb i per a aquelles persones, col·lectius i territoris en una situació de major vulnerabilitat i exclusió.

Àrea d'habitatge social:

Es facilita l'accés i el manteniment a l'habitatge a famílies en situació d'exclusió residencial. També es realitzen estudis en profunditat en matèria d'habitat

DESCRIPCIÓ DE L'EXPERIÈNCIA

FORMACIÓ PER A PERSONES QUE TREBALLEN AL SECTOR DE LES CURES I DE LA LLAR

Breu descripció

La iniciativa respon a una demanda del Departament d'Igualtat i Feminismes (DG de Cures, Organització del Temps i Equitat en els Treballs) per fer una formació adreçada a dones que fan treball de cures i de la llar. L'objectiu va ser fomentar l'empoderament d'aquestes dones a través d'un programa de 32 hores, distribuïts en 3 mòduls: l'autocura, el marc jurídic i la prevenció de riscos laborals. Es van realitzar a Figueres i Olot, i com que no va cobrir tota la demanda, des del Consorci d'Acció Social de la Garrotxa ens demanen replicar-lo per a un grup de persones en llista d'espera. Així doncs, van ser 3 itineraris de 32 hores cadascun portats a terme en 10 sessions els dissabtes a la tarda per tal d'adaptar-ho a les possibilitats de les participants, moltes d'elles internes. Les dones van ser detectades i contactades des dels territoris, i convocades per la Generalitat i el CASG, que també van certificar el programa formatiu.

Els continguts treballats van ser: 1) Bloc d'autocura: el racisme i diferents eixos de discriminació, la intel·ligència emocional, abusos

i límits, violència masclista, donar a conèixer l'oficina per la no discriminació, treball sobre la xarxa de suport mutu. 2) Bloc del marc jurídic: llei d'estrangeria i d'acollida i la legislació vigent que empara el treball de cures i de la llar. 3) Bloc de riscos laborals: primers auxilis i tècniques de mobilització des de l'autocura.

Vam implementar l'acció comunitària inclusiva treballant des de i amb el territori i les dones, fent un plantejament en xarxa, referenciant els serveis territorials i promovent el coneixement mutu. L'equip de formadores vam ser tres professionals de SERGI, juntament amb tècniques d'acollida, d'inclusió, SIAD, de l'OITND. Pel marc jurídic vam contactar una associació experta, i per tractar la xarxa de suport mutu i la necessitat d'autoorganitzar-se com a forma de cura col·lectiva, vam convidar a associacions i col·lectius que tenen experiència en processos d'autoorganització.

Aportació de valor de la iniciativa

- La metodologia de l'acció comunitària inclusiva des del paradigma del model sistèmic relacional ens va permetre fer formació però també detecció, derivació i acompanyament de processos de molta vulnerabilitat, sempre fomentant l'autonomia i l'autogestió, l'empoderament, el suport mutu i el treball en xarxa amb el territori.
- La construcció en col·lectiu d'aprenentatges significatius per les participants i la construcció de xarxes pròpies i amb serveis de l'administració local i la Generalitat.
- La mirada des dels principis de la interculturalitat, la interseccionalitat i la igualtat de gènere.
- La creació d'un espai de confiança, d'intimitat i respecte compartit, condició per tal que sigui la llavor de vincles de suport mutu més estables en el temps; també clau per pal·liar la solitud i l'autoorganització en col·lectiu.
- L'equip de formadores de la Fundació SERGI amb experiència tècnica i de formació, dinamització i facilitació de grups de persones en risc d'exclusió.

Necessitats identificades

Segons els resultats de l'estudi "Dones que fan treballs de cures i de la llar. Desigualtats i violències" dut a terme conjuntament entre l'Ajuntament de Girona i la UdG, la majoria de les dones que fan aquestes tasques a la ciutat de Girona són d'origen migrant. Solen fugir de les violències socials i econòmiques que viuen en el dia a dia al seu país de procedència i, un cop aquí, viuen situacions d'extrema precarietat, abusos laborals per part d'algunes de les famílies contractants o ocupadores, especialment en el període d'arrelament. Pateixen violències masclistes i relacionades amb el gènere; són tractades des d'una perspectiva classista i, en alguna ocasió racista, que infravalora i inferioritza el treball que fan, i poden topar amb casos de revictimització institucional, per la mala praxi d'alguns i algunes professionals i serveis públics. A més, l'aïllament que viuen i, sobretot, les expectatives fallides de ser contractades les sotmeten a una

gran fragilitat i els provoca condicions de desesperança, indefensió, patiment intens, somatitzacions, depressions o estrès. Aquestes realitats són presents entre les dones que viuen als territoris d'Olot i Figueres, amb el condicionament també que són perseguides per la policia nacional, fet que limita molt la mobilitat i la visibilització social. Són persones que senten que no tenen cap dret ni com a treballadores ni com a persones.

Principals objectius assolits

- Treballar l'autoconeixement des de la mirada de la intel·ligència emocional.
- Conèixer i posar en pràctica recursos de regulació emocional.
- Conèixer i aprendre a identificar les situacions potencialment estressants com a treballadores de la llar i la seva simptomatologia. Desenvolupar recursos per regular les emocions i prevenir els efectes de l'estrès en la salut.
- Reflexionar i identificar situacions d'abusos, de discriminació, racisme, xenofòbia i de violència de gènere, des de la mirada interseccional i intercultural. Guanyar estratègies per saber posar límits i/o denunciar abusos i discriminacions.
- Guanyar autoconfiança en la capacitat per fer front a situacions complexes.
- Apropar l'administració a aquest col·lectiu de persones. Conèixer de primera mà els serveis comarcals i/o municipals.
- Generar un espai d'aprenentatge compartit i de suport mutu. Tenir estratègies d'autoorganització col·lectiva a partir de models d'experiències properes.
- Conèixer el marc legal que empara el treball de cures i de la llar, i també procediments d'estrangeria que les afecten directament, com és el reagrupament familiar.
- Tenir eines de prevenció de riscos laborals a l'hora de l'autocura com a professionals i per cuidar a les persones amb les quals treballen.

Principals resultats obtinguts

- Es van formar un total de 73 persones.
- Es van detectar i acompanyar a set persones en situació d'alta vulnerabilitat.
- Un total de 61 dones van tenir certificació d'assistència.
- El grup de dones de Figueres es va continuar reunint i autoorganitzant-se com a grup i/o col·lectiu, creant un grup que anomenen "Grandes mujeres".
- Les dones han expressat que han conegut i vinculat amb persones que, si no fos per la formació, no haguessin conegut. Ho veuen com la condició per després poder reunir-se i augmentar les seves xarxes i tenir espais propis. Expressen que han tingut el temps per conèixer coses que no s'havien plantejat, que no sabien (tipus de racismes, conèixer que no són il·legals sinó que estan en situació irregular, etc.).
- S'ha analitzat i han verbalitzat que tenen drets malgrat no tenir documentació.
- S'han identificat i traspassat a territori comentaris masculistes o situacions de devoció cristiana que s'haurien de poder treballar.

- S'ha pogut determinar que la informació és circular i col·lectiva, per tant, les persones dels grups es converteixen en agents que informen altres i es fan suport.

Abast de l'experiència

Es va buscar, de forma deliberada, la millora de les condicions de vida d'aquest col·lectiu. Vam fer servir una metodologia i una coordinació de les actuacions i de la xarxa, intensa, clara i eficaç que ens va permetre construir un espai flexible, descentralitzat, participatiu i interdisciplinari, assumint criteris de cogovernança democràtica, economia circular, social i solidària i processos d'empoderament personal i grupal com a principis bàsics de les cures. Els diferents actors que vam convidar a participar, van ser claus per tal de donar visibilitat a aquesta realitat d'iniquitat. La formulació la vam fer a partir de l'experiència prèvia que tenim de Castell Platja d'Aro, Lloret de Mar, Sant Pere Pescador i Figueres, per tant, l'experiència és replicable a qualsevol territori que hagi detectat dones en aquesta situació de vulnerabilitat i invisibilitat adaptant-la a la idiosincràsia pròpia dels territoris.

Persones implicades en l'experiència

Treballadores: 24

Membres equips directius: 1

Ateses: 73

Voluntàries: 3

Altres: 5 (associacions, col·lectius, cooperatives)

Principals factors clau d'èxit

- Selecció dels dies i horari de la formació per facilitar assistència (10 dissabtes a la tarda).
- Definició de continguts d'acord amb les necessitats de cada grup i territori.
- Ús d'eines participades, vivencials però no invasives (taller, teatre imatge, treball en petits grups, etc.) posant la persona al centre. A cada sessió es va fer un àpat amb coses que portàvem les formadores. A les últimes sessions totes portaven alguna cosa per compartir.
- Creació d'un espai de confiança i respecte on es pogués tractar qualsevol temàtica sense sentir-se jutjada.
- Implicació de l'equip de formadores i dels equips tècnics de territori a l'hora d'acompanyar, assessorar i/o denunciar situacions d'abusos i de vulnerabilitat. Buscar solucions de forma transversal. També va ser un factor clar d'èxit a l'hora de guanyar la confiança i implicació del grup.
- Es van sentir mirades, validades i reconegudes pel mateix grup.
- L'horitzontalitat quant a validar els sabers i les situacions personals i grupals al centre. És a dir, des de les dones i amb les dones.

- Creació d'un sentiment de pertinença no només al grup de la formació sinó també al col·lectiu de les treballadores del sector de les cures i el treball reproductiu i creació d'una cohesió i un vincle molt important entre elles.

Dificultats i reptes superats en el desenvolupament de la iniciativa

En relació amb el grup. El primer grup (Olot) era molt homogeni, la gran majoria de dones eren hondurenyes i ja es coneixien entre elles. Estaven en un procés d'acompanyament per a projectes de cooperació internacional. El vincle que s'ha creat no ha estat tan estret com en el segon cas (Figueres). Tampoc s'ha generat una sinergia de grup més enllà de la formació, ja que tenen un procés paral·lel i molt concret d'organització.

Un altre repte va ser treballar i aterrar situacions que tenen a veure amb els drets, abusos, maltractaments, entre d'altres, des d'una perspectiva que no fos la de la fe religiosa. La majoria de les persones són practicants i assisteixen al culte evangèlic. Va ser un repte poder redefinir relats desvinculant-los dels conceptes del pecat o d'esperar l'ajuda divina però des del respecte i el reconeixement.

En relació amb la xarxa. Malgrat que hi havia la voluntat de col·laborar a la formació, definir-ne una des de la participació de la xarxa territorial i en horaris de dissabtes, va ser difícil de coordinar. En algunes sessions es va haver de contractar persones externes perquè no es va poder acordar la col·laboració. Fer circular la informació a tota la va ser també un repte a nivell de tempos planificats per dur a terme la formació.

En relació amb l'entitat. Els costos que es van haver d'assumir per la formació demanada per la Generalitat van ser molt més superiors del que es va pressupostar. Va haver-hi també un canvi a la planificació que no es va pressupostar.

Elements innovadors que aporta l'experiència

- Formular conjuntament amb la Generalitat i amb les tècniques territorials els continguts guies de cada sessió.
- Implicar-les en la participació activa a les sessions o buscant la complicitat per tal de poder incloure serveis del territori.
- Transformar la formació en un espai d'aprenentatges, de treball en xarxa i de detecció de situacions complexes i greus.
- La metodologia orientada a construir nous relats personals, grupals i col·lectius, empoderats, en clau de gènere i d'ànima col·lectiva. A tal fi, vam fer servir recursos com són el teatre imatge, els roll playing, el treball en petits grups. Es va donar una capseta a cada participant en la qual, a cada sessió, posaven un paperet amb una frase o una paraula que fos significativa de la sessió per a elles. L'últim dia es va fer una dinàmica on van haver de fer un recorregut per cada sessió i ressaltar el que consideressin més important. Als tres grups, aquesta dinàmica va ser compartida també amb

les tècniques de territori i van sortir les claus per continuar treballant amb cadascun dels grups.

- Generar un espai obert, on poguessin venir les dones que volguessin i en el moment que volguessin, sempre tenint en compte la necessitat d'obtenir el certificat complint amb el 75% de l'assistència.
- Respectar els processos individuals i grupals.

Principals factors que permeten la transferència i replicabilitat

El treball fet amb aquestes formacions crea la base com a precedent d'actuació per a un col·lectiu invisibilitzat i en una clara situació de vulnerabilitat social. Les tres formacions fetes generen una experiència exitosa com a prova pilot que es podria replicar a qualsevol territori, flexibilitzant com hem dit els continguts, i la manera d'impartir-los, a les diferents idiosincràsies dels territoris i/o dels grups. El fet d'haver replicat ja la formació en tres ocasions fa palès com aquesta s'adapta a les diferents característiques que les formadores es troben. Els tres grups atesos tenen clares diferències entre ells i la formació ha pogut mantenir uns indicadors d'èxit en cada cas.

Els factors que assegurin la transferència i replicabilitat són:

- Experiència de les formadores en la dinamització de grups molt diversos.
- Metodologia emprada.
- Flexibilitat i adaptació dels continguts segons les característiques del grup i el territori.
- Mantenir l'escolta activa cap al grup, detectant les necessitats que tenen cadascuna de les persones que l'integren.
- Mantenir els horaris que sabem que funcionen i posant en comú amb el grup si aquests són adients per a elles.
- Treball en xarxa amb els equips tècnics locals. Mantenir comunicació continuada amb els equips tècnics locals quant a deteccions de situacions d'alta vulnerabilitat.
- Buscar el suport de persones externes amb experiències significatives per als diferents grups.
- Respectar els diferents ritmes de les persones i fer-les participants de la formació i protagonistes del seu propi procés.